რედაქცია

მოლიპინის (აბას-აბატის) მოედანზე, ყორღანოვის სახლებში.

ხელის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში. ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дроэба“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროება

გამოდის კვირაობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ფრანცუზულს ენებზე.

განცხადების ფასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით, სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ., პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებს.

დაუბეჭდავი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

ნახევარი წლის ხელის-მოწერა

„დროებაზე“

შეიძლება: თფილისში, რედაქციის კანტორაში (ადრესი გაზეთის სათაურში ნახეთ) და გარეშე ქალაქებში — „დროების“ აგენტებთან.

ფასი ნახევარი წლის გაზეთისა (ე. ი. 1 ივლისიდამ ვიდრე 1876 წლის 1 იანვრამდი) გაგზავნით და გაუგზავნელად — 4 მან. და 50 კაპ.

საქართველო

ქართული სამუდამო სცენა

უკანასკნელი წარმოდგენები, და არათუ მარტო უკანასკნელი — ყველა წარმოდგენები, რომელიც კი ყოფილა აქ, გვიმტკიცებს, რომ ქალაქში სამუდამო ტრუპპის გამართვა შესაძლები საქმეა.

ხშირად იმ დროს ყოფილა ქართული წარმოდგენა დანიშნული, როდესაც ერთის შეხედვით ხარჯის აყენებაც გასაჭირი უნდა ყოფილიყო: ხან ავდარი ყოფილა, ხან აფიშა თვითონ წარმოდგენის დღეს გაუკრავთ, ხან იმავე დღეს ბევრი სხვა და სხვა თავშესაქცევი და გასართობი საღამოები, ბალები, თუ სხვა რამ ყოფილა დანიშნული.

მაგრამ არცერთს ქართულს წარმოდგენაზე არ ყოფილა ისე ცოტა ხალხი, რომ შემოსავალი გასავალს არ ასცილოდეს.

თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ ყოველ ქართულ წარმოდგენას უკანასკნელი 150 მანეთი და ხშირად მეტი გასავალი აქვს, რომ საზაფხულო თეატრში 250—350 მანეთზე ნაკლები შემოსავალი ქართული წარმოდგენის დროს თითქმის არ სოდეს არ არის, მაშინ ადვილად დაგვეთანხმებით, რომ ქართული სცენა ისეთ საქმედ შეიქნა, რომელსაც ანტრეპრენიორისთვის კარგი მოგების მიცემა შეუძლიან.

შემდეგში, უეჭველია, დღითი-დღეზე, ეს შემოსავალი თან-და-თან იმატებს, რადგან ქართველ საზოგადოებას თან-და-თან გაეხსნება გემო და ის შეეჩვევა ამ გვარ სიამოვნებას.

ამის გამო ჩვენ მივმართავთ არა იმათ, ვისაც რაიმე ქართულისათვის გული შესტკივათ (ამისთანაებისადმი მიმართვით, როგორც სჩანს, არაფერი გამოდის), არამედ იმათ, ვისაც მხოლოთ თავის ჯიბისთვის შესტკივათ გული, ვისაც მხოლოთ თავის კერძო სარგებლობა აქვს მხედველობაში.

სულ უბრალოთ ვეჭრული ანგარიში დაიჭიროს; ამ მხრით შეხედოს საქმეს და, დარწმუნებული ვარ, იმ წამსვე დაინახავს, რომ სამუდამო სცენის გამართვა თფილისში ადვილად მოსახერხებელი და კარგი სარგებლობის მომცემი საქმეა.

ამ თავითვე საჭირო იქნება მხოლოთ რამდენიმე ათასი მანეთის დახარჯვა ზალისა და სცენის გასამართავად. ტრუპპის შედგენა ხომ ისეთი ადვილი საქმეა, რომელზედაც ბევრი ლაპარაკიც არა ღირს. იმ ქვეყანაში, სადაც შექსპირის ტრაგედიებს ისეთი პირები არდგენენ, და არდგენენ ჩინებულათ, რომელთაც თავის დღეში სცენაც არ უნახავთ, იმედია, აქტორებისა და აქტრისების შოვნა არ გაჭირდება.

აქ ალაგი არ არის, რომ ჩვენ უფრო დაწვრილებით ვილაპარაკოთ ამ საგანზე, (მით უფრო რომ ჩვენს გაზეთში ამაზე სხვა დროსაც ხშირად ბევრი რამ თქმულა), თორემ ჩვენ შეგვეძლო ნათლად გვეჩვენებინა მომავალი ჩვენი სცენის ანტრეპრენიორისთვის, რომ ამ საქმეს არც სხვა მხრით არავითარი დაბრკოლება, შიში და სამიზეზო რამ არ მოელის. სალი საქმეაო — რომ იტყვიან — ის არის.

მგრე, იქონიეთ მხოლოთ ცოტაოდენი გამბედაობა, ნუ დაზოგავთ ცოტაოდენ ფულებსა და დამიჯერეთ, რომ ამ საქმის ხელის მოკიდებას არ ინანებთ.

ს. მესხი

დღიური

□ ერთი-ორი თვე იქნება მას აქეთ, რაც თფილისის სადგილ-მამულო ბანკის ზედამხედველმა კომიტეტმა წარუდგინა უმაღლეს მთავრობას ბანკის გამგეობის აზრი წესდების §§ 27 და 30 დამატებაზედა. ეხლა ვატყობინებენ, რომ ეს დამატება დაუმტკიცებია მთავრობას. ამას შემდეგ ყოველს ქალაქის უძრავი ქონების პატრონს შეეძლება $27^1/_2$ წლის ვადით ისესხოს ფული ბანკიდამ და წელიწადში ყოველს ათ თუმნიანს ვიროს ფურცელში მხოლოდ ცხრა მანეთი გადიხადოს თავენი, სარგებელი და გამგეობაზედ სახარჯო ფული.

□ ქუთაისიდამ გვწერენ, რომ აქაურები ძალიან გახარებულნი არიან, რადგან შეიტყვეს, რომ ბანკს ამტკიცებენო. ყველანი ამით გამდიდრებას და გაკეთებას მოელიანო; სიამოვნებით ღამეც აღარ სძინავთო. ბევრი ისეთი პირები გამოჩენილან თურმე, რომელნიც ახლავე ცდილობენ, რომ დირექტორობა ან სხვა რამე თანამდებობა მიიღონ მომავალს ბანკში. დაიარებიან, დიდ კაცებს ეხვეწებიანო, ოღონდ ჩვენ ამოგვარჩიეთ და თქვენი სამსახური მერე ჩვენ ვიციოთო....

□ ამ თიბათვის 11-ს ერთმა მოხუცმა სამსახურიდამ გარდამდგარმა კომისიონერმა, გვარად ალდადანოვმა, ჩვენს ქალაქში რევოლვერით თავი მოიკლა.

ბევრს ლაპარაკობენ ქალაქში ამ გარემოებაზე: ამბობენ, ვითომც ეს ალდადანოვი დიდი ხანია ავათმყოფობდა ...

ფელტონი

საყმაწვილო ზღაპრებიდამ

მერცხლისა და ქივქავის ომი

ზაზაფხული დადგაო,
ხეში წყალი ჩადგაო;
ჩიტმა ჩიორამო
საძირკველი გასკვნაო!

ნათქვამია არაკათ. მართლაც, დადგება თუ არა გაზაფხული, ზამთრისაგან გაბრუებული და მითვლემული ბუნებაც სულს იბრუნებს, იღვიძებს; მაშინ აბიბინდება, აჭყავდება მდელო, ტყე მწვანით იმოსება, საამო და გრილი ნიავი, თითქოს ნანინას ეუბნება, ისე აკვანივით არწევს ხან აქით და ხან იქით აკოკრებულს და ტურფად გაშლილს, სუნნელების ამომაფშვენ ყვავილებს, იტაცებს მათს არომატს, უხვად მოფანტავს მათ არემარეს და მით კეთილ-შეზავებული ჰაერი სამკურნალოდ და სამკვირცხლოდ მოქმედობს ყოველს სულდგმულზედ.

აი ამ დროს იწყებენ სხვა და სხვა გვარი ჩიტები ჭიკჭიკსა და ბუდების კეთებას და იმაზედ არის ნათქვამი, რომ ჩიტმა ჩიორამო საძირკველი გასკვნაო, ე. ი. ბუდის კეთება დაიწყოო!

დიახ, ჩიტები იწყებენ ბუდობას, ზოგი ადრე და ზოგი უფრო გვიან. დაგვიანებული ბუდობა უფრო უცხო ქვეყნებიდამ მოფრენილმა ჩიტებმა იციან, მაგალითად: გუგულმა, მერცხალმა, მწყერმა, მწიფობელამ და სხ.. ადგილობრივ ჩიტებს კი არ უყვარს დაგვიანება, მაგალითად: შაშვს, გვრიტს, სკვინჩას, მესკიას, ქივქავს, კოდარას, ჩხართვს, გულწითელას, ბოლოქანქალას, თოხიტარას, მწყერჩიტას და სხ...

მაგრამ ამ ჩიტებშიაც შაშვი ვერავინ დაასწრებს: ყველაზედ უფრო ადრე ბარტყების გამოჩეკა იმან იცის, ასე რომ ნაახალწლევს ბევრს აღარ აგვიანებს, და თავის ბედით კმაყოფილი ამ დროიდგანვე იწყებს ხოლმე სალამურის ხმით სტვენას.

ძველად ჩვენი მამა-პაპები ჩაით არ ითუთქავდენ პირს, კარგათ, ლამაზათ საუზმეს მიირთმევდენ, თანაც რამოდენიმე ყანწ ღვინოს გადაჰკრავდენ ხოლმე და მერე გამოდიოდენ სახლიდამ გარეთ სამუშაოთ. „მშიერი კუჭი მხთალია და მაძღარს კი არაფრისა ეშინიანო!“ იტყოდენ ხოლმე.

ეს აზრი ყველასათვის, თითქმის, აუცილებელი კანონი იყო, მაგრამ პატარა ყმაწვილები კი ხან-და ხან არ ასრულებდენ ამ დიდების ანდერძს; ისინი უფრო თავის გულის თქმას მისდევდენ და ხშირათ, დილდილობით რომ გამოიღვიძებდენ, წამოდგებოდენ თუ არა ლოგინიდამ, ისარივით გავარდებოდენ ხოლმე გარეთ ხელ-პირ დაუბანელათ და უზმოთ.

ამისთანა გაუგონარ ბავშვებს დედები და გამდლები ეტყოდენ ხოლმე: „უიმე, შვილო, შვილო, სირცხვილია ჩიტმა რომ უზმოთ განახოს და გაჯობოსო. მერე თუ უცხო ქვეყნიდამ პირველათ მოფრენილია, მაგალითად მერცხალი, გუგული და სხ., მაშინ ხომ სულ თავი მოგეჭრებაო! ადე მალე, ხელპირი დაიბანე, ჩაიცვი, ილოცე, ისაუზმე და ისე გადი გარეთ და თუ ჩიტი შეგხვდეს, მიაყვირე: „მიჯობნია! მიჯობნიათქო!“ ამ გვარად უმანკოთ მოტყუებული პატარა ბავშვები ასრულებდენ უფროსების ნებას.

ამ გვარ ყმაწვილებთ განს ეკუთვნოდა პატარა დათიკო, რომელიც ყოველთვის სცდილობდა უფროსების რჩევის დაჯერებას და მათის სურვილის ასრულებას, და ძალიან დიდ ცოდვათაც მიაჩნდა უზმოთ ჩიტის შეყრა. და მართლათაც ძვირათ მოხდებოდა, რომ ჩიტს ის უზმოთ ენახა და დაესწრო მისთვის და მითი ეჯობნა.

ერთს გაზაფხულის დილას, გულის

ფობდაო და ამასთან ბევრი პროცეს-სები ჰქონდაო და ადვოკატებთან საქმეები ეჭირაო.

თავის მოკვლის წინათ, მისულიყო ცოლთან, ხუთმეტი მანეთი გამოერთმია და ეთქვა:—ერთი ისეთი წამალი მოვნახე, რომელიც უეცრად განმათავისუფლებს, როგორც ჩემი ავათმყოფობისაგან, აგრეთვე, ადვოკატებისაგანაო (პროცესსებიდგან). წასულიყო, ეყიდნა რევოლვერი და თავი მოეკლა....

☐ გორის მაზრიდამ გაზეთს „თფილისის მოამბეში“ ძალიან ცუდ ამბებს იწერებიან. „მე დავიარე სოფლებიო, იწერება კორრესპონდენტი, და გული მიკვდებოდა, როდესაც აქაური გლეხების გაჭირებულ მდგომარეობას ვხედავდიო: წელს საშინელი ზამთარი იყოო და ამის გამო ძალიან ცოტა მიწების დახვნა-დათესვა მოასწრო ხალხმაო, ბევრი პირუტყვი გაწყდა ამ ზამთარსო და ხეხილებიც სიცივემ გაფუჭაო. ამ გარემოებით ყველაზე უფრო გორელი ვაჭრები სარგებლობენო. თვითონ გორში მოჰყავთ ხშირად სოფლის გლეხები ურმებით და ხარ-კამბეჩით და ისეთს დროს ამუშავებენ, როდესაც გლეხი თავის ნახნავ-ნათესს არ უნდა მოშორდესო; ამნაირად აცდენენ სოფლის მუშებს და დღეში კი მხოლოთ ათ შაურს აძლევენო...

☐ ზოგიერთს რუსულ გაზეთებში იწერებიან, რომ ცარიცინის ვაჭარს მელნიკოვსა და ინჟენერს სახანსკის მთავრობისაგან ნებართვა მიუღიათ, რომ გამოიკვლიონ თავის ხარჯით რკინის გზის გასაყვანი ალაგები ქ. ცარიცინიდამ სარეპტოზე და სტავროპოლზე და აქედამ შავი ზღვის ერთს და ერთს ნავსადგურამდე. მუშაობა ამ გამოკვლევისათვის მამავალ ივლისში დაიწყებაო, და ნავსადგური ანუ პორტი, სადამდინაც რკინის გზა უნდა გაკეთდეს, როგორც ისმის, ტუაპსე იქნებაო.

☐ ჩვენ შევიტყვეთ, რომ შვეიცარიიდამ ახლად ჩამოსული უფ. ნაცვლიშვილი ქიზიყში ყველის ქარხნის გამართვას აპირებს.

„დროების“ კორრესპონდენცია

ქუთაისი, 12 ივნისს

წუხელი ორს საათზე ნაშუადღევს გაჩნდა ცეცხლი ქუთაისის ფერმის სახლში. ხალხის კივილზე გამომეღვიძა და სხვასთან ერთად მეც წავედი.

ძლიერ სამწუხარო სანახავი იყო. ამ ბაღში ორი ქვითკირის სახლი არის და ერთს სულ მთლად მოედებოდა ცეცხლი. ჩემს მისვლის დროს ხალხი ბევრი იყო, ყოველი კაცი წყალს იძახოდა, მაგრამ მომტანი კი არავინ იყო. ათი მინუტის განმავალობაში ძლივს ამოიღებდნენ ჭიდამ ხუთიოდე ვედრა წყალს. წყლის საჭყეპელაც (ცეცხლის გასაქრობი მაშინა) ჰქონდათ, მაგრამ უწყლოთ რა საჭირო იყო. ამ დროს კიდევ ხალხიც მოვიდა და რუსებიც, მაგრამ იმოდენი ყურადღება ცეცხლისათვის არავის მიუქცევია, რამდენი შრომაც მუშტის-კრივში გამოიჩინეს. ისევე თუ შრომობდა ცეცხლის გაქრობისათვის მხოლოდ ერთი ვიღაცა ბესარიონ ზაზაშვილიო, ის იყო პირველი მშრომელი. იმან მოჰკიდა წყლის სასხმელ გრძელ ტრუბას ხელი, ავიდა კიბეზე, და დაუწყო ცეცხლს ქრობა. ამ დროს თულუხებიც გაჩნდა და წყალიც მოიტანეს ბლომათ.

მაგრამ ცეცხლმა თავის ჰქნა და ერთი სახლი სულ დაიწვა.

ამ დროს ორ სამ ადგილას სალდათებმა იმერლებს დაუწყეს ცემა, მაგრამ რისთვის—არ ვიცი. ეს კი ვიცი, რომ მოსატაცებელი არა იყო რა. წამოათრიეს ერთი კაცი და რომ უნდოდათ დაერთო კიდევაც თუ არა, ამ დროს პოლიციის პრისტავი მოვარდა და დაიხსნა ეს კაცი.

ეს სახლები ქუთაისის ქალაქის ყოფილა. ამ ორივა სახლისათვისაც ველარავის მოუვლია; ერთი ვიღაცა ნემეცისათვის მიუციათ თორმეტი წლის ვადით, წელიწადში ასორმოცდაათი მანეთი უნდა აძლიოს ქალაქ! ეს ბაღი მართლა რომ სთქვას კაცმა, ბაღი არ არის. ამაში არის ხარები გაშვებული, ცხენები და ჯორები და რაღა უნდა იქმნეს ამაში სახეირო! ხეები მოუვლელობით ხმება, მაგრამ გამკითხავი ვინ არის...

ცეცხლის გაჩენაზე ამბობენ, რომ ამ სახლში ერთ ოთახში სამზარეულო იყო და იქიდამ გაჩნდაო. ნამდვილი კი არავინ იცის რა ჯერეთ. —უბედურ კაცს ქვა აღმართში მისწიაო—ისე ემართება ქუთაისს.

შორაპნელი

რუსეთი

☧ რუსული გაზეთები სავსეა ქალაქის მარშანსკის დაწვის ამბებით. საშინელს მდგომარეობაში არიან თურმე უსახლ-კაროთ დარჩენილი მცხოვრებლები. რამდენიმე ათასი კაცი რკინის გზის ვაგონებში დგანან; საჭმელ-სასმელი რკინის გზით მიაქვთ ახლო-მახლო სოფლებიდამ. ცეცხლის დროს ისეთი ქარი ამოვარდნილა, რომ ზოგიერთი ქაღალდები 40 ვერსზე უნახავთ მარშანსკიდამ; ერთი ტუსაღის საქმე მეორე უეზდის სოფელში უნახამთ გადატანილი ქარისაგან; ერთი ვიღაცას ვექსილის ნაგლეჯი ქაღალდი ოთხმოცს ვერსის სიშორეზე გადაქროლებულა. ქალაქის გამგეობა და სხვა იქაური წარჩინებული პირები შეკრებილან და გადაუწყვეტიათ, ამ გაჭირებაში დასახმარებელად ორი მილიონი სთხოვონ მთავრობას სესხად, ოცდაათი წლის ვადით.

☧ ყირიმის ერთს ქალაქში ორმოცი თათრის ოჯახი დაუჭერია ამას წინათ პოლიციას. ესენი სამზღვარ გარეთ გადასახლებას აპირებდნენ თურმე.

ამასთანავე ახლაც იწერებიან ყირიმიდამ, რომ გერმანიელი კოლონისტები ბევრნი მიდიან რუსეთიდამაო. უფრო მომეტებული ნაწილი ახალგაზდები მიდიან თურმე—20—21 წლისანი. ამ გადასახლების მიზეზი, როგორც ამბობენ, ის გარემოება არის, რომ სამხედრო სამსახურში გაწვევისა ეშინიანთ.

☧ ტვერში ისეთი საშინელი ქარიშხალი ყოფილა ამას წინათ, რომ რამდენიმე სახლის სახურავი აუძრია, ფანჯრების რამკები დაუმტვრევია და სხვა ბევრი უბედურება მოუხდენია. მცხოვრებლები ისე დაფთხობილა, რომ არ იცოდნენ თურმე—რა ექნათ. მაგრამ ცოტა ხანს შემდეგ დიდი წვიმა მოსულა და განრისხებული ბუნება ის მოულენა დაწყნარებულა.

☧ ცარსკო-სელსკის საპყრობილიდამ გაქცეულა ამ დღეებში ერთი დამნაშავე ურია იაბლონოვსკი, რომელსაც ბალტიის რკინის გზის კასსიდამ 48,000 მანეთის მოტაცევას აბრალებდნენ.

უცხო ქვეყნები

ესპანია. დონ-კარლოსის მომხრეების დამშვიდება რომ ასე ადვილი საქმე არ არის, ამას გვიმტკიცებს, სხვათა შორის, ერთი ფრანცუზული გაზეთის მადრიდელი კორრესპონდენტი. ამ კორრესპონდენტს დაუვლია ის პროვინციები, რომლებიც კარლისტებს უჭირავს და შემდეგი ცნობები შეუკრებია: დონ-კარლოსს ჰყავს ამჟამად 45,000 კარგათ გაწრთვნილი და საიმედო ჯარიო და ამას გარდა 40,000 ისეთი ჯარი, რომელიც თუმცა კარგათ განვითარებული არ არის სამხედრო საქმეებში, მაგრამ გაჭირების დროს ძალიან მოეხმარებაო. კორრესპონდენტი ამ-

---

ძილში რომ იყო, ისე წამოვარდა უცბათ დათიკო და დაიყვირა: „არ მიჯერია! არ მიჯერიაო!“ უველას ეგონა თუ დათიკო სიზმარშია და ბოდავს, მაგრამ არა: იმას თურმე ჩაესმა ყურში მერცხლის ჭიკჭიკი და მართლათაც იმ დილას პირველათ მოფრენილიყო მერცხალი, შემოფრენილიყო სახლში და ჭიკჭიკობდა. „არ მიჯერია! უჯეროა, უჯეროა!“ უყიროდა დათიკო. „ჯობნა შენ კი არ უნდა, გარეთ უნდაო! უცბათ წამოვარდა ზეზეთ, დაიბანა ხელპირი, ჩაიცვა, ილოცა, ისაუზმა და ისე გავიდა გარეთ და მერცხალიც რომ იქ გამოფრენილი ნახა, სიხარულით მიაძახა: „დაგასწარი! მიჯობნია! მიჯობნია შენთვისაა!...

ის მერცხალი ყოველთვის, როცა კი გაზაფხულის პირზედ მოფრინდებოდა ხოლმე, სულ იმ სახლში ისევ ძველ ნაბუდარზედ აკეთებდა ხოლმე ბუდეს და დათიკოს ძალიან უყვარდა: ჩემი ჩიტუნიაო, იტყოდა ხოლმე ალერსით.

პატარა მოყვარე სიამოვნებით უყურებდა მერცხალს, როდესაც იმას ტალახი მოჰქონდა და თან და თან იშენებდა, ზდიდა თავის ბუდეს.

ბოლოს როცა იქნა მერცხალმა გაათავა ბუდე და ჩაჯდა შიგ კვერცხების მოსაწყობათ. დათიკო ხშირათ ათვალიერებდა ხოლმე.

ერთს დღეს მოვიდა და ნახა, რომ მერცხლის ბუდეში ჭივჭავი (ბეღურა) იჯდა და საწყალს მერცხალს აღარ უშვებდა თავის ბუდეში. მოვიდოდა თუ არა ბუდეზედ მერცხალი, ჭივჭავი გამოყოფდა ხოლმე თავს და ჰკორტნიდა საბრალოს. ბევრი იჭყივლა მერცხალმა და რომ მაინც ველარა გაარიგარა, ბოლოს სადღაც გაფრინდა თავისთვის; ჭივჭავი მაინც ბუდეში იჯდა და გამარჯვებულათ გადმოჰყოფდა ხოლმე თავს.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ მოჰფრინდა მერცხლის გუნდი, თვითოეულს მათგანს ტალახი მოჰქონდა და თვალის დახამხამებამდის ისე ამოამსეს და წაგლისეს ბუდე, რომ ჭივჭავი, თუ არ გაფრენილიყო, გამოიღრჩობოდა ბუდეში. გაიმარჯვეს მერცხლებმა, მაგრამ მოკლე იყო მათი სიხარული და ჭიკჭიკი.

მოიყვანა ჭივჭივმაც გუნდი ჭივჭავებისა. შეექნათ ბრძოლა ამ ორ სხვა და სხვა გუნდს და ისე დაუნგრიეს ჭივჭივებმა ბუდე მერცხალს, რომ ნაბუდარიც აღარ სჩანდა. დათიკომ ყოველივე ეს თავის თვალით ნახა და როდესაც მამა-მისთან მივიდა, დაწვრილებით უამბო ეს ამბავი.

— ბოროტი და საძაგელი ყოფილა ჭივჭავი, თორემ რას ერჩოდა საწყალს მერცხალს, რომელიც თავისთვის იყო, და რით უნგრევდა ბუდესო? ჰკითხა მამას.

— არა, შვილო. ხშირად ის არის მართალი, ვინც ჩვენ მტყუანი გვგონია და მტყუანი კი თვით მართლად მოგვაჩნია!... აი ახლაც: შენ ჭივჭავს ამტყუნებ, მაგრამ ჩემის ჰაზრით გასამტყუნარი არ არის. რიგიანად მოქცეულა. ჭივჭავი აქაურია. მერცხალი კი აქ ბუდეს გაიკეთებს, ბარტყებს გამოზრდის, თავს გამოიკვებს და მერე გაუდგება გზას თავის ქვეყნისაკენ და მიტომაც ეჯავრება ის აქაურ ჭივჭავსაო! უპასუხა მამამ.

—ეგ მაინც ბოროტება არის, განაგრძო დათიკომ, თორემ რა ენაღვლება მერცხალმა აქ ბუდე გაიკეთოს! ადგილი ბუდისათვის საკმაოა, როგორც ერთისთვის ისე მეორისთვის და მაშ მით რა წაუხდება ავგულჭივჭავსო.

— აქ კიდევ სხვა ანგარიშია, შვილო, წასჩურჩულა მამამ: აქ საზრდოსათვის იბრძვიან. როგორც ჭივჭავები ისე მერცხლებიც ბუზებსა და ჭია-ჭუაებს იჭერენ, მითი იკვებებიან და თუ აქ მერცხლები გამრავლდენ, მაშინ ჭივჭივებს საზრდო გამოელევათ!...

ამ სიტყვებზედ დათიკო ღრმად ჩაფიქრდა, ამოიოხრა და სთქვა:

— მართალს ამბობ: ქვეანი ყოფილა ჭივჭავიო!

აკაკი

ზობ', რომ თუ მართებლობამ შემდეგაც ისე წაიყვანა საქმე, როგორც დღემდი მიჰყავდა, ვერასოდეს ვერ დაიმორჩილებს კარლისტებსაო და ესპანია დაიღუპებაო. შეიძლება ის ეფიქროთ, რომ დონ-კარლოსს სამხედრო საქმეში ყველაზე უფრო საჭირო რამ, ე. ი. ფული გამოელიოს და იმან აიღებინოს ხელი თავის განზრახვაზედაო. მაგრამ იმას ისეთი რაღაც საიდუმლო წყაროები აქვს, ისე ადვილად პოულობს ყოველთვის ფულს, რომ ამის იმედი არ უნდა გვქონდესო.

იტალია. იტალიის ხალხის წარმომადგენელ პარლამენტს განუხილავს ამ დღეებში სამინისტროსაგან წარდგენილი პროექტი შესახებ საზოგადო მშვიდობიანობის დაცვისა. ბევრი დეპუტატები ყოფილან ამ პროექტის წინააღმდეგ, რადგან ის ავიწროებს კერძო კაცის თავისუფლებას. მაგრამ როდესაც სამინისტროს პრეზიდენტს — მინგეტტის — აუხსნია, რომ ეს კანონი მხოლოთ იმ ავაზაკებს შეეხებაო, რომელთაგან მთელ იტალიას და განსაკუთრებით სიცილიელებს არა აქვთ დღეს მოსვენებაო, და არა პოლიტიკურ დამნაშავეებსაო, მაშინ დათანხმებულან და მთელი პროექტი შეუცვლელად მიუღიათ.

ქრონიკა

14

არგონავტების საქართველოში მოსვლა

—

ნამდვილად გამოკვლეული და დამტკიცებულია, რომ ევროპას და აზიას შუა სავაჭრო გზა ძველის-ძველადგანვე საქართველოზე გაივლიდა. ინდოეთისა და სპარსეთის ვაჭრები ჯერ მოდიოდნენ საქართველოში და მერმე აქედგან ევროპაში მიემგზავრებოდნენ. ამისათვის ქალაქი მცხეთა, სურამი, შორაპანი, ქუთაისი, სენაკი და სოხუმი (დიოსკურია) იყვნენ სავაჭრო ადგილები ბერძნებისა, სპარსელებისა, ინდოეთელებისა და ფინიკიელებისათვის. რადგან საქართველო ძალიან მდიდარი იყო ფულით და მადნეულებით, ამისათვის ბერძნებს გაჰქონდათ აქედგან ოქრო, და ვაჭრობდნენ შორაპანში, ქუთაისში და სოხუმში.

ეს ვაჭრობა იყო მიზეზი იმისა, რომ 1200 წელს, ქრ. დაბად. წინ, არღონავტნი მოვიდნენ სამეგრელოს ქალაქს, ძველს სენაკში, რომელსაც იმათებურად ერქო ეა. ამ დროს მთელს საბერძნეთში დაიარდა ხმა, რომ ეოეტრეთში შავის ზღვის კიდეზე არის ქვეყანა კ ო ლ ხ ი დ ა, იმასა აქვს ერთი მშვენიერი ქალაქი და იმაში ახია ოქროს მატყლოვანი ცხვარიო, რომელსაც ქართულად „ვერძს“ ეძახიან. აი რა გვარი მითი შეადგინეს ამაზე ბერძნებმა:

თიეელ მეფეს აფამანტს ცოლი რომ მოუკვდა, იმისაგან დაჰრჩა ქალ-ვაჟი. შემდეგ აფამანტმა შეირთო სხვა ცოლი და ამ დედის-ნაცვალმა დაუწყო დასა და ძმას ტუქსვა და წვალება. დას ერქო ელლეი, ძმას ფრიქსი. ამათ ვერ გაუძლეს დედის ჩაგვრას და გაქცევა დააპირეს. ნაშინ ღრუბლიდგან გამოვიდა ვერძი და ალიტაცა ზენაარსს ერთიცა და მეორეცა და წამოიყვანა კოლხიდის კერძო. როცა მოფრინავდნენ ეს და-ძმანი შავს ზღვაზე, უეცრად ესმათ ცაში საზარელი ღმუილის ხმა და ელლეი შიშისაგან გადმოვარდა ცხვრიდგან ზღვაში და დაიღრჩო. იმ ადგილას, საცა ქალი ჩავარდა ზღვაში, ამ ქალისა გამო დღესაც უწოდებენ ე ლ ლ ე ი ს-პ ო ნ ტ ე. ძმა კი მშვიდობიანად მოვიდა კოლხიდაში (სამეგრელოა); ის ვერძი აქ შესწირა ღმერთებს, გაჰხადა ოქროს ტყავი და ჩამოჰკიდა ხეზე იმ ტყეში, რომელიც არის. ღმერთსეკუთენოდა (მარს). ამას დაუყენა ყარაულად ორი ხარი, რომელთაც პირიდგან ამოსდიოდათ ცეცხლი და რქები და ფეხისა ჩლიქები რკინისა ჰქონდათ; ამათ გარდა იყო კიდევ ყარაულად ერთი უშველებელი ვეშაპი. ამათ გამო ვერა სულიერს ვერ შეეძლო მიახლოვება ოქროს მატყლოვანს ვერძთან, და თუ ვინმე იქნებოდა იმოდენად თავხედი, რომ მოიწადინებდა ვერძთან მისვლას, უთუოდ ცოცხალი ველარ დაბრუნდებოდა. იმასთან მიახლოება არ შეეძლო თვით იმ ადგილის პატრონსაც.

როცა თესალონიკიის მეფემ პელიამ შეიტყო ასეთი მიუდგომელობა და საშიშროობა ამ ადგილისა, განიზრახა თავის ძმის წულის აქ ხარებთანა და ვეშაპთან ბრძოლაში მოკვლა.

იმის ძმის წულს სახელად ერქო იაზონი. ეს ყმაწვილი იყო შვილი ეზონისა. როცა ეს ეზონი კვდებოდა, მოუწოდა თავის ძმას პელიის, ჩააბარა მცირე-წლოვანი თავისი შვილი იაზონი და ვიდრე ის გაიზრდებოდეს, სამეფო ცაურავის ძმას მიანდო.

პელიამ აღზარდა იაზონი ერთის გულს-მოდგინებით; ასწავლა სამხედრო, სამეფო და სამოქალაქო წესები, მიაღებინა მშვენიერი ბერძნული განათლება, და როცა სიჭაბუკის ჰასაკში მოიწია, შეიქნა ჭაბუკი მხნე, ძლიერი, კადნიერი, გულოვანი და ჰაეროვანი. ამისათვის ის მიიზიდვიდა ყველა კაცის გულს და უყვარდათ დიდსა და პატარას ზომაზე მომეტებულად.

პელიის არ უნდოდა დაეთმო მეფობა ანდერძისამებრ ძმისა თვისისა, ამისათვის იმას შეედვა გულში შური; მაგრამ არავის უცხადებდა ამ თავის გულის პასუხს; პირმოთნეობით დიდს პატივსა სცემდა იაზონს, უჩვენებდა სიყვარულს და ამასობაში სცდილობდა მოეპოვებინა რამე ღონე ძმის წულის მოსაკლავად.

ამ დროს იმან შეიტყო ოქროს მატყლოვანი ვერძის ამბავი, სასტიკი მისთვის ყარაულობა, და ამისათვის მოუწოდა იაზონს და ასრე უთხრა: თქვენმა მაღალშობილებამ, შვილო ჩემო, იცის თუ რამეცაუინებობით მე შენ გაგზარდე, რადგან მე მქონდა ნაანდერძევი მამიშენისაგან; დღეს მთელს საბერძნეთში შენზე ჰაეროვანი და ვაჟკაცი არავინ არის, და რადგან გვაროვნებითაც ყველაზე წარჩინებული ხარ, ამისათვის გირჩევ, როგორც კეთილის მოსურნე მამა, მიიღო შრომა, ეცადო და მოიპოვო ოქროს მატყლოვანი ვერძი; მე დარწმუნებული ვარ, რომ შენ შეგიძლიან შენის სიმხნით ამ ღირს საზოვრის საუნჯის მოპოვება და მით უკუნისამდე დაუვიწყარი სახელის დამსახურება; როცა შენ მერმე დაბრუნდები შენს სამშობლოში ამგვარად სახელგანთქმული, მაშინ დაგითმობ თესალონიკიის ტახტსაც და შენ შეიქმნები მთელს საბერძნეთში სახელ-განთქმულ მეფე.

იაზონმა ბიძას ზაკვარება ვერ შეუტყო და წაქეზებულმა ჭაბუკმა გამოაცხადა თავისი თანხმობა.

პელიას ძლიერ გაუხარდა და მაშინვე უბრძანა გამზადება ხომალდისა. ხომალდი მოკაზმეს მეფის შვილისთვის შესაფერად, ჩააწყვეს შიგ უძვირფასესი ნივთები და ზღვაში ცურვისათვის საჭირო იარაღები. მერმე იაზონი ჩაჯდა შიგ 50 ათის გმირით და გამოსწია საქართველოსკენ. ამ რიცხვში იყვნენ ჰერკულესი, აიაქსი და წარჩინებული მელექსე და მესალამურე ორფეი. ზღვაში რომ მოცურავდნენ ორფეი ისრე მშვენიერად უკრავდა სალამურს და ზედ დამღეროდა, რომ ბორცვებზე ქვები მაღლა-მაღლა ხტოდნენ, ძილს მიეცემოდნენ; ერთის სიტყვით რასაც სული ედგა, ის ძილ-ქუთში ვარდებოდა, რასაც არა—ისინი კი სიხარულისა და აღტაცებისაგან ცმუკავდნენ და მაღლა-მაღლა ხტოდნენ.

როცა ეს არღონავტნი მოვიდნენ და გამოვიდნენ სამეგრელოში შავის ზღვის პირზე, მაშინ შეიტყო ქართველობამ და სამეგრელოს მამასახლისმა ოტიამ. შავ ზღვის პირზე ქართველი ხალხი დიდის ყოფით, წინწილებით და საყვირებით მიეგებნენ იაზონს და მოიყვანეს ქალაქს ძველს სენაკს. ქალაქის მეიდანზე იმას თავის წარჩინებულებით დაუხვდა აგრეთვე მამასახლისი ოტიაცა. ქართველების ჩვეულებისამებრ ოტიამ ჯერ მოიკითხა იაზონი და ჰერკულესი, მერმე დაუჭირა მარჯვენა ხელი იაზონს, მარცხენა ჰერკულესს და აიყვანა უცხო მეფეების სასტუმროდ გამზადებულს და ძვირფასად შემკულ პალატში. 86 კაბადონზე თეიმურაზი ამბობს, რომ ამ გვარს შემთხვევისათვის ამ დროს ყოველს სამამასახლისოში იყო აშენებული პალატები. „პალატი, ამბობს ის, იქნებოდა ძვირფასითა სამკაულებითა და ვეცხლისა და ოქროისა ჭურჭლებითა და ყვავილითა სახმარებითა და ესრედ მიიღებდეს უცხო ქვეყნისა სტუმართა მეფეთა, გინა მთავართა და სხვათა დიდთა და მცირეთა თავის შესაფერად“.

ინგილო ჯანაშვილი

ნარევი

ინგლისის გაზეთებში გამოცხადებულია ჩვეულებრივად დაწერილებითი ანგარიში იმის თაობაზე — თუ შარშანდელი წლის განმავალობაში ინგლისის რკინის გზებზე რამდენჯერ მომხდარა მარცხი და რამდენი კაცი დახოცილა ან დაჭრილა. ამ ანგარიშიდამ ვტყობილობთ, რომ ინგლისის ყველა რკინის გზაზე შარშან მარტო 87 კაცი მომკვდარა-თუ ვაგონების ერთმანეთზე დატაკებისა და თუ სხვა უბედური შემთხვევების გამოისობით. თუ მივიღებთ მხედველობაში რკინის გზის მანძილის სიგრძეს ინგლისში, დავრწმუნდებით, რომ ეს რიცხვი არაფრად ჩავარდება.

*
* *

რამდენიმე ვენგრიის ახალგაზდა ვაჟს პირობა მიუციათ ერთმანეთისთვის, რომ ნურცერთი ჩვენგან ისეთს ქალს ნუ შეირთავს, რომელიც მდიდრულს ტანისამოსს იცვამსო, რადგან ჩვენი ცოლების ჩაცმა-დახურვამ სრულებით გაგვაკოტრაო.

*
* *

ებრაელებს ერთი მდიდარი და თავის გვარ-ტომის დამხმარებელი კაცი ჰყავთ, სახელად მანტეფიარ, რომელიც დაჩაგრული ურიებისთვის არაფერს არ ზოგავს. ეს მანტეფიარი, რომელიც ამ ჟამად 92 წლის მოხუცია, პალესტინაში წასულა და ოსმალოს მთავრობასთან უნდა იშუამდგომლოს, რომ იქაურ ურიებს უფრო კაცობრიულად მოეპყრონ და ნუ ავიწროებენ.

უმორჩილესად ვსთხოვთ იმ ჩვენს ხელის-მომწერლებს, რომელთაც შარშანდელი ანუ წლევანდელი გაზეთის ფული ჯერ არ შემოუტანიათ, რაც შეიძლება მალე შემოიტანონ.

—

რედაქციისაგან

სამზღვარ გარეთის ხელის-მომწერლებისათვის ვაცხადებთ, რომ გაზეთი „დროება“ გავზავნით ღირს, წელიწადში:

საფრანგეთში და ოსმალეთში — 13 მან.

შვეიცარიაში და გერმანიაში — 12 მან.

ვაცხადებთ ამას იმიტომ, რომ ზოგნი ფოჩტის ფულს არ ანგარიშობენ და ჰგონიათ, რომ გაზეთი სამზღვარ გარეთაც 8 მანეთად ღირს.

„დროების“ რედაქცია სთხოვს იმ პირთა, რომელთაც გაგზავნილი ჰქონდათ გასასყიდლათ „დ რ ო ე ბ ი ს კ ა ლ ე ნ დ ა რ ი,“ გაყიდვისაგან შემოსული ფული მალე გამოგზავნონ უ. ვართანოვის წიგნის მაღაზიაში ან თვითონ რედაქციაში.

განცხადებანი

რადგანაც დოქტორი თამამშევი ამთვის 21-ს სხვაგან მიემგზავრება, ამის გამო ავათმყოფების მიღება მხოლოთ ამ რიცხვამდი შეუძლიან თავის სახლში. ქალაქს გარეშე მცხოვრებნი ამ რიცხვის შემდეგ, ახალს გამოცხადებამდინ, არ უნდა მოვიდნენ ქალაქში თვალის ექიმ თამამშევთან.

უჟ. ახვლედიანის და ვარლამოვის სარძეო სარდაფში, ისყიდება შემდეგი ნაწარმოებ°:

კარაქი — გირვანქა	—	50 კაპ.
ნაღები— — — — —		40 —
სმეტანა — — — —		30 —
ყველი — — — — —		15 —
ტვაროგი, ხაჭო — — —		10 —
რძე— — — — — —		5 —
მაწონი — — — — —		5 —

სარდაფი იმყოფება ერევნის მოედანზე, სემინარიის პირ-და-პირ, მანდენოვის სახლებში.

თფილისის სამკურნალო

(4 აპრილის სახსოვრად)

ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დილის 9 საათიდამ ვიდრე 1 საათამდი

ორშაბათს: ექიმი მინკევიჩი — ხირურგიის, პარჟნიცკი — ყმაწვილების, ქალებისა და ვენერიული ავათმყოფებისათვის, მარკლევიჩი და ლისიცევი — შინაგანი ავათმყოფობისა.

სამშაბათს: პარჟნიცკი — ყმაწვ, ქალებისა და ვენერიული ავათმყოფობისათვის

ხუთშაბათს: პარჟნიცკი ყმაწ, ქალებისა და ვინერიული ავათმყოფობისა. მარკაროვი და ლისიცევი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

პარასკევს: მინკევიჩი — ხირურგიისა, პარჟნიცკი — ყმაწვ., ქალებს და ვენერ. ავათმყოფი, ლისიცევი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

შაბათს: მარკაროვი და ლისეცევი შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

მარდანქეშან-აიარი.

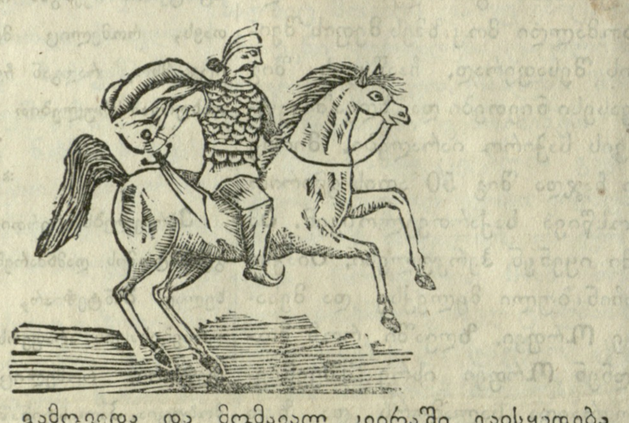

ბეჭდვიდგან გამოვიდა და მომავალ კვირაში გაისყიდება

პირველი კარი ყარამანიანისა,

სპარსულიდგან ნათარგმნი ქართულს ენაზედ სალთხუცის და სარდლის **თავადი დავით ორბელიანისაგან.** საამოთ სასმენელი. ზოგიერთი **სურათებით** ყარამანისა, მარდანქეშანისა და სხვ.

გამოცემული დავით ლაზარევისაგან და **ნიკოლოზ კოზალაძისაგან.**

ფასი „პირველი კარისა“ ექვსი შაური (30 კაპ.)

გაისყიდება ჯერ-ჯერობით ტფილისს მელიქიშვილის და კომპ. სტამბაში.

იბეჭდება და მომავალ თვეში გამოვა **„მეორე კარი ყარამანიანისა.“**

ისყიდება

ექვთიმე ხელაძის და ამხ. გამოცემანი:

„სურამის ციხე“ —	20	კ.
„ვეფხვის ტყაოსანი“ უყ.	50	„
— — ყდით —	70	„
ლექსები და ანდაზები	5	„
საყოველ-დღეო ლოც.	5	„
სამიჯნურო ლექსები	5	„
ეთერიანი — — —	5	„
მოძრავი ასოები — —	5	„

აგრეთვე ისყიდება ახლად გამოსული „მგოსანი“ ლექსები, თქმული დავით მაჩაბელისაგან, ფასი 20 კ. და სხვა ქართული წიგნები.

ყველა ეს წიგნები ისყიდებიან თფილისში ექვთიმე ხელაძის სტამბაში და წიგნების მაღაზიებში, სხვა ქალაქებში „დროების“ აგენტებთან.

დებულება კავკაზიის აქეთა მხრის სამოსწავლებლო სემინარიაზედ

(უმაღლესად დამტკიცებული 8 აპრ. 1875 წ.)

1) კავკაზიის აქეთა მხრის სამოსწავლებლო სემინარიას აქვს მიზნათ — მისცეს პედაგოღიური განათლება ყმაწვილ კაცებს, რომლებიც ეკუთვნიან აქაურ ხალხებს და რომელთაცა სურს მასწავლებლობის თანამდებობის ასრულება ადგილობრივ პირველ-დაწყებით სასწავლებლებში.

შენიშვნა. ვიდრე დაწესდებოდეს მაჰმადიანებთათვის ამგვარივე სემინარია, იმათ შეუძლიანთ შესვლა მოხსენებულ სემინარიაში და მასთან დაფუძნებულ დაწყის სასწავლებელში.

2) სემინარია ხელმძღვანელობს უმაღლესად დამტკიცებული წესდებით შესახებ ყაზანის და ირკუტსკის სემინარიისა, 27 მარტს 1872 წ, რომელსაც უნდა მიემატოს შემდეგი ახალი კანონები.

3) სემინარიაში იზრდება სახელმწიფო ხარჯით ოცდა ხუთი მოსწავლე, რომლის რიცხვში ხუთი არის რუსი, და სხვა აქაურები.

4) პრაქტიკულ სავარჯიშებლათ აღზრდაში და სწავლებაში სემინარიას ექნება სამი პირველ დაწყებითი სასწავლებელი: რუსული, ქართული და სომხური.

5) მარდა სახელმწიფო მოსწავლეთა, სემინარიაში შეუძლიან, შეძლების დაგვარად, შევიდნენ სტიპენდიატები ერობის, სამოქალაქო და სასოფლო საზოგადოებათა და კერძო პირთა, აგრეთვე გარეშე შაგირდები.

6) სახელმწიფო მოსწავლენი, სწავლის შესრულების შემდეგ, ვალდებულ — არიან ემსახურნენ ექვსი წელიწადი, მთავრობის დანიშვნით, სახალხო ან სხვა სასწავლებელში.

7) სემინარიის კურსი გაგრძელდება სამი წელიწადი. აქაურ ხალხების ამ სემინარიაში შესვლის გასაადვილებლათ, სემინარიას ემატება მოსამზადებელი კლასი.

8) სემინარიის დირექტორი ირჩევასა სწავლებლის მაზრის პოპეჩიტელი'გან (მზრუნველისგან) იმ პირთაგან, რომელთაც მიუღიათ სწავლა მაღალ სასწავლებელში, ხოლო თანამდებობაში ამტკიცებს მთავარ-მმართებელი (ნამესტნიკი).

9) სემინარიის და მასთან დაფუძნებულ სასწავლებელთ მოსწავლეთ ნიშნავს პოპეჩიტელი.

10) სემინარიის მასწავლებელი სარგებლობენ სახელმწიფო სამსახურის უფლებაებით ხალხის განათლების სამინისტროს ნაწილში; აგრეთვე, ცალკე გამოცემული კანონების ძალით, იმ უფლებაებით, რომლებიც მითვისებული აქვთ აქაურ სამსახურის პირთ. პირველ დაწყებითი სასწავლებელთ მასწავლებელი სარგებლობენ იმავე სამსახურის უფლებით, რომლებიც საზოგადოთ ეკუთვნის ყველა კავკაზიის აქეთა მხრის დასაწყისი სასწავლებლების მოსწავლეთ; ამასთან პენსია და თანადროებითი შემწეობანი როგორც იმათ, აგრეთვე მოსამზადებელი კლასის მასწავლებელს ეძლევა იმ რიცხვით, რომელიც არის დაწესებული 29 ოქტომბერს 1853 წ. უეზდის სასწავლებლების მასწავლებელთათვის კავკასიის აქეთა მხარისა.

რკ. გზა.	დილა.		სალამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი .	8	18	8	17				
მცხეთა. . .	9	18	10	—	-	68	-	38
გორი . .	11	39	1	43	2	40	1	23
სურამი . .	1	52	4	30	3	92	2	18
ბეჟათუბანი	3	45			4	42	2	46
ყვირილა .	6	49			5	81	3	23
ქუთაისი. .	7	55			6	75	3	75
სამტრედია .	9	2			7	73	4	29
ახ.-სენაკი .	10				8	57	4	76
ფოთი. . .	11				9	75	5	42
ფოთი . . .	7	38						
ახ.-სენაკი.	9	11			1	18	-	66
სამტრედია.	10	12			2	6	1	14
ქუთაისი .	11	17			3	4	1	69
ყვირილა .	12	38			3	98	2	21
ბეჟათუბანი	3	27	ღამე		5	33	2	96
სურამი . .	4	57	12	30	5	84	3	24
გორი . .	7	23	3	31	7	36	4	9
მცხეთა . .	9	52			9	8	5	4
თფილისი .	10	49	8	2	9	75	5	42

ცეცხლის გემები

ა) ფოთიდამ:
ოდესისკენ — ორშაბ. დილის 8 საათ.
სტამბოლს — კვირაობით დილას.

ბ) სოხუმიდამ:
ფოთს — სამშაბათს, ღამით.
ოდესას — კვირას, გათენებისას.

ფოთიდამ:	I		II		III	
სოხუმამდი .	4	„	3	„	1	„
ქერჩამდი. .	20	50	15	50	5	„
ტაგანროგ.	34	„	27	„	8	60
ოდესსამდი.	38	„	30	„	9	60

ტელეგრაფი	მ.	კაპ
ოცი სიტყვა თფილისიდამ:		
ქუთაისს, ფოთს . .	1	—
გორს, დუშეთს, სიღნახს		50
როსტოვს ოდესას მოსკოვს	2	—
პეტერბურგს, ვარშავას . .	2	—
ოსპალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში.	3	50
ინგლისში.	3	75

ფოშტა

ა) თფილისიდამ:
სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ოთხშ., ოზურგეთს — პარასკ და ორშაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაფ და შ.ბ. კახეთს — სამშ. და შაბ.

ბ) ქუთაისიდამ:
თფილისისა და ფოთისაკენ — ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდიდს — ოთხშაბ.

გ) გორიდამ.
ყოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.

დ) ფოთიდამ:
ყოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში:	კაპ
ღია წიგნის	5
დაბეჭდილის (სამი მისხალი) .	10

ბირჟა	მან.	კაპ
პეტერბურგი, 10 ივნისს.		
ერთი მანეთი ღირს:		
ლონდონში 33^{7}_{8} პენსი.	—	84
პარიჟში 347$^{1}/_{4}$ სანტიმი.	—	89
ესკონტი (სარგებლისფასი)	6	—
ბანკის ბილეთი 5%	99	75
მოგებიანი (პირველისესხი)	210	25
მოგებიანი (მეორე სესხი)	205	25
გირაოს ფურცლები:		
თფილ. სააზნ. ბანკისა.		
ხერსონის ბანკის (5$^{1}/_{2}$)	87	—
მოსკოვის (5%). . . .	86	50
აქციები:		
ოდესის სავაჭრო ბანკის.	215	—
ფოთი თფილ რკინ. გზის	133	—
შავიზღვის ცეცხ. გემების	560	—
კავკაზის და მერკურის. .	168	—
პირვ. საზღვევ. საზოგ.	665	—
პეტერბ. საზღვევ. საზ.	263	—
მოსკოვის საზღვევ. საზ.	257	65

მაზანდა	მან	კაპ
თფილისი, 13 ივნისს		
პური შოთაგალის ფთ.	1	10
ქერი ფუთი. . . .	—	60
ბამბა ერევნისა, ფუთი .	4	50
— ამერიკისა, ფუთი. .	6	40
გაპენტილი ბამბა ფთ.	8	—
მატყლი თუშური ფთ.	6	50
— თარაქამისა ფთ. .	3	60
აბრეშუმი ნუხური გრ.	2	60
ქონი, ფუთი. . .	4	—
ქონის სანთელი ფუთი.	5	60
სტეარინის სანთელი, ფ.	10	20
ხორცი ძროხისა, ლიტ.	—	65
— ცხვრისა, ლიტრა. .	—	75
სპირტი, ვედრო. . .	7	—
შაქარი, კარგი ფუთი .	8	40
— ფხვნილი ფუთი . .	6	90
ყავა გრგვალი ფუთი .	19	—
ზეთი ქუნჯუთისა ფთ.	6	—
ოქრო $^{1}/_{2}$ იმპერიალი. .	5	94

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 15 Іюня 1875 г. Типографія Меликова и К°. გამომცემელი ს. მელიქიშვილი რედაქტორი ს. მესხი.